

Janusz Kozak

**STALOWE
PANELE
SANDWICZ
W KONSTRUKCJACH
OKRĘTOWYCH**

Gdańsk 2018

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU REDAKCYJNEGO
WYDAWNICTWA POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Janusz T. Cieśliński

REDAKTOR PUBLIKACJI NAUKOWYCH

Michał Szydłowski

RECENZENCI

Czesław Szymczak

Wojciech Tarnowski

PROJEKT OKŁADKI

Wioleta Lipska-Kamińska

Wydano za zgodą
Rektora Politechniki Gdańskiej

Oferta wydawnicza Politechniki Gdańskiej jest dostępna pod adresem
<http://pg.edu.pl/wydawnictwo/katalog>
zamówienia prosimy kierować na adres wydaw@pg.edu.pl

Utwór nie może być powielany i rozpowszechniany, w jakiegokolwiek formie
i w jakikolwiek sposób, bez pisemnej zgody wydawcy

© Copyright by Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej
Gdańsk 2018

ISBN 978-83-7348-742-0

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów i symboli	5
1. WSTĘP	9
1.1. Zawartość pracy	11
1.2. Struktura pracy	12
2. PANELE TYPU SANDWICZ – SPECYFIKA KONSTRUKCJI	14
2.1. Idea metalowej struktury dwuwarstwowej	17
2.2. Wytwarzanie paneli stalowych spawanych laserowo	27
2.3. Korzyści i ograniczenia w stosowaniu paneli w konstrukcji statków	31
2.3.1. Zalety konstrukcji panelowej	31
2.3.2. Wady konstrukcji panelowych	35
2.3.3. Możliwości stosowania paneli	36
3. WYBRANE PROBLEMY W MODELOWANIU CECH KONSTRUKCYJNYCH ZŁĄCZA SPAWANEGO LASEROWO	37
3.1. Specyfika cech geometrycznych spoin laserowych	37
3.1.1. Złącza doczołowe	38
3.1.2. Połączenia teowe	41
3.2. Geometria i cechy sztywności złącza teowego spawanego laserowo	42
3.3. Modelowanie cech materiałowych w obliczeniach numerycznych	48
3.4. Własności materiałowe stref spoiny laserowej	53
4. WYZNACZANIE CHARAKTERYSTYK SZTYWNOŚCI ZGINANEGO PANELU SANDWICZ	60
4.1. Obliczanie odpowiedzi sprężystej na podstawie kryteriów wytrzymałościowych	63
4.2. Wskaźniki sztywności panelu typu I-core	65
5. WYZNACZANIE CHARAKTERYSTYK SZTYWNOŚCI PANELU SANDWICZ PRZY OBCIĄŻENIU SIŁAMI ŚCISKAJĄCYMI	68
5.1. Ściskanie panelu w kierunku równoległym do usztywnień	69
5.2. Ściskanie panelu w kierunku prostopadłym do usztywnień	74
6. ANALIZA SPOSOBU DEFORMACJI ZŁĄCZA TEOWEGO PANELU TYPU SANDWICZ	78
6.1. Wyznaczanie współczynnika koncentracji geometrycznej k_t w analizie numerycznej	78
6.2. Przykład modelowania karbu w złączu teowym panelu sandwicz	82
6.2.1. Wpływ gęstości siatki na wartości naprężeń w rejonie karbu	83
6.2.2. Wpływ promienia zaokrąglenia karbu ρ_f na współczynnik koncentracji k_t	85
6.3. Własności zmęczeniowe spoin laserowych stalowych paneli typu sandwicz	88
6.3.1. Trwałości zmęczeniowe złącza teowego obciążonego w płaszczyźnie poszycia	90
6.3.2. Wpływ zmian własności materiału spoiny na trwałość zmęczeniową	94

---

7. BADANIA NA ZGINANIE PANELI W SKALI NATURALNEJ	96
7.1. Założenia do badań	96
7.2. Modele badawcze	98
7.3. Program badań	102
7.4. Pomiary w trakcie badań i rejestracja danych	105
7.5. Wyniki badań pod obciążeniem statycznym	108
7.6. Analiza wyników badań	111
8. BADANIA W SKALI NATURALNEJ PANELI SANDWICZ DLA ŚCISKANIA OSIOWEGO	114
8.1. Cel i program badań	114
8.2. Modele badawcze	114
8.3. Program badań	116
8.4. Dyskusja mechanizmów niszczenia	119
9. POŁĄCZENIA KONSTRUKCJI TYPU SANDWICZ	123
9.1. Problemy łączenia konstrukcji panelowej	123
9.2. Badania zmęczeniowe próbek połączeń paneli sandwich w skali naturalnej	125
9.3. Badania połączeń paneli sandwich w skali naturalnej	128
9.4. Określenie koncentracji geometrycznej dla wybranych połączeń paneli sandwich	132
9.4.1. Przykład wyznaczenia współczynnika koncentracji geometrycznej k_g dla połączenia poprzez nakładki	134
9.4.2. Przykład wyznaczenia współczynnika koncentracji geometrycznej k_g dla połączenia za pomocą profilu kwadratowego	137
10. ZAMIAST PODSUMOWANIA: PROBLEMY ZASTOSOWANIA PANELI TYPU SANDWICZ W KONSTRUKCJI WYTRZYMAŁOŚCIOWEJ STATKU	140
BIBLIOGRAFIA	144

WYKAZ SYMBOLI I SKRÓTÓW

Symbole

γ_{xz}, γ_{yz}	– kąty skręcenia przekroju odpowiednio w płaszczyźnie xz i yz
ε	– odkształcenie [-]
$\bar{\varepsilon}$	– odkształcenie zredukowane [-],
ε_{sp}	– sprężysta część odkształcenia [-]
ε_U	– odkształcenia na kierunek osi U [-]
ε_V	– odkształcenia na kierunek osi V [-]
ε_{epl}	– ekwiwalentne odkształcenie plastyczne [-]
$\varepsilon_{1pl}, \varepsilon_{2pl}, \varepsilon_{3pl}$	– główne składowe plastyczne tensora odkształceń [-]
$\bar{\varepsilon}_0^{pl}$	– odkształcenie plastyczne zredukowane dla początku procesu degradacji [-]
$\bar{\varepsilon}_f^{pl}$	– odkształcenie plastyczne zredukowane w momencie zerwania [-]
η	– współczynnik trójosiowości naprężeń (ang. <i>triaxiality</i>) [-]
λ	– długość fali [m]
ν_c, ν_f, ν_w	– liczba Poissona dla materiału wypełniacza, poszycia i usztywnień panelu sandwich [-]
ρ_f, ρ_r	– fikcyjny i rzeczywisty promień karbu [m]
ρ^*	– zastępcza mikrostrukturalna długość podparcia w karbie [m]
$\sigma_{max}, \sigma_{min}, \sigma_a$	– naprężenie maksymalne, minimalne i amplituda naprężenia w cyklu obciążenia [MPa]
$\Delta\sigma$	– zakres zmian naprężenia w cyklu [MPa]
σ_k	– naprężenie w karbie [MPa]
$\sigma_{max}, \varepsilon_{max}$	– naprężenie i odkształcenie maksymalne (w dnie karbu) [MPa]
σ_n, ε_n	– naprężenie i odkształcenie nominalne (poza karbem) [MPa]
σ	– naprężenie [MPa]
σ_0	– granica plastyczności [MPa]
σ_{eq}	– rzeczywiste naprężenia zredukowane [MPa]
σ_{Y0}	– maksimum naprężeń na krzywej rozciągania [MPa]
$\sigma_1, \sigma_2, \sigma_3$	– naprężenia główne [MPa]
σ_{kr}	– naprężenia krytyczne wyoboczenia [MPa]
$\sigma_{max}, \sigma_{min}, \sigma_a$	– naprężenie maksymalne, minimalne i amplituda naprężenia w cyklu obciążenia zmęczeniowego [MPa]
$2p$	– odstęp usztywnień panelu [m]
A_5	– wydłużenie przy zerwaniu [%]
D	– stopień zniszczenia materiału [-]
d_c	– gęstość wypełniacza panelu sandwich [kg/m ³]
D_{qx}, D_{qy}	– współczynniki sztywności panelu sandwich na poprzeczne ścinanie względem osi x i y – odpowiednio [MPa·m ⁴]
D_x, D_y	– współczynniki sztywności panelu sandwich na zginanie względem osi x i y – odpowiednio [MPa·m ⁴]
D_{xy}	– współczynniki sztywności panelu sandwich na skręcanie [MPa·m ⁴]
E	– moduł odkształcalności liniowej albo moduł sprężystości podłużnej (Younga) – stała materiałowa [MPa]

E_c, E_f, E_w	– moduł sprężystości podłużnej materiału wypełniacza, poszycia i usztywnień panelu sandwich [MPa]
f	– częstotliwość zmian obciążenia [Hz]
f_w	– współczynnik podparcia [–]
G_c	– moduł odkształcalności postaciowej albo moduł sprężystości poprzecznej (Kirchhoffa) wypełniacza – stała materiałowa [MPa]
h	– odległość środków ciężkości płyt poszycia panelu (kierunek z) [m]
h_w	– wysokość usztywnienia panelu [m]
HV	– jednostki twardości w metodzie Vickersa [–]
J_x	– moment bezwładności przekroju zginanego [m ⁴]
k	– współczynnik wybożenia (zależny od definicji podparcia) [–]
k_f	– efektywny współczynnik koncentracji naprężeń [–]
k_{f_exp}	– eksperymentalny (rzeczywisty) efektywny współczynnik koncentracji naprężeń wg koncepcji naprężeń lokalnych w karbie [–]
k_{f_obl}	– obliczeniowy efektywny współczynnik koncentracji naprężeń wg koncepcji naprężeń lokalnych w karbie [–]
k_g	– geometryczny współczynnik koncentracji naprężeń w złączu [–]
k_t	– geometryczny (teoretyczny) współczynnik koncentracji naprężeń
K	– współczynnik umocnienia w zależności Ramberga-Osgooda [–]
l	– długość boku siatki elementu skończonego [m]
m	– współczynnik nachylenia krzywej $\sigma-N$ [–]
n	– wykładnik umocnienia plastycznego w zależności Ramberga-Osgooda [–]
N	– liczba cykli obciążenia [–]
N_c	– całkowita liczba cykli obciążenia do zniszczenia [–]
N_i	– liczba cykli obciążenia do inicjacji pęknięcia [–]
p	– ciśnienie hydrostatyczne w materiale [MPa]
q	– naprężenia zredukowane [MPa]
R	– współczynnik asymetrii obciążenia zmęczeniowego (stosunek naprężeń minimalnych do maksymalnych w cyklu obciążenia) [–]
Re	– granica plastyczności [MPa]
R_{eH}	– górna wartość granicy plastyczności [MPa]
Rm	– granica wytrzymałości na rozciąganie [MPa]
$R_{p0,2}$	– umowna granica plastyczności [MPa]
s	– współczynnik redukcyjny przy wyznaczaniu zastępczego promienia karbu [–]
t_f, t_w	– grubość płyty poszycia i usztywnienia panelu [m]
W_x	– wskaźnik wytrzymałości przekroju zginanego [m ³]

Skróty

3D	– przestrzeń trójwymiarowa
ANSYS	– rodzina programów do obliczeń metodą elementów skończonych (MES)
CEV	– równoważnik węgla (ang. <i>Carbon Equivalence</i>)
GMAW	– metoda spawania łukowego w osłonie gazowej (ang. <i>Gas Metal Arc Welding</i>)
GTA	– metoda spawania elektrodą nietopliwą w osłonie gazów aktywnych (ang. <i>Gas Tungsten Active</i>)
I-core	– określenie panelu sandwich o usztywnieniach wykonanych z płaskownika
IIW	– International Institute of Welding – organizacja zajmująca się tematyką spawalnictwa
LES	– metoda pomiaru odkształceń (Laserowa Ekstensometria Siatkowa)
MAG	– metoda spawania łukiem elektrycznym w osłonie gazu aktywnego (ang. <i>Metal Active Gas</i>)
MES	– Metoda Elementów Skończonych, numeryczna metoda obliczeniowa
MIG	– metoda spawania łukiem elektrycznym w osłonie gazu obojętnego (ang. <i>Metal Inert Gas</i>)

MMA	– metoda spawania ręcznego elektrodą otuloną (ang. <i>Manual Metal Arc</i>)
MR	– materiał rodzimy
NASA	– Narodowa Agencja Aeronautyki i Przestrzeni Kosmicznej (ang. <i>National Aeronautics and Space Administration</i>)
PE	– polietylen
PU	– poliuretan
PVC	– polichlorek winylu
Ro-Ro	– oznaczenie statku o poziomym systemie przeładunku (ang. <i>Roll On-Roll Off</i>)
SAW	– metoda spawania łukiem krytym pod topnikiem (ang. <i>Submerged Arc Welding</i>)
SCS	– rodzaj panelu sandwich z wypełniaczem betonowym (ang. <i>Steel Concrete Steel</i>)
SPS	– rodzaj panelu sandwich z wypełniaczem elastomerowym (ang. <i>Sandwich Plate System</i>)
USS	– oznaczenie okrętu wojennego marynarki Stanów Zjednoczonych (ang. <i>United States Ship</i>)
V-core	– określenie panelu sandwich o usztywnieniach wykonanych z profili falistych